

HƯỚNG DẪN GIẢNG DẠY MÔN HỌC NĂM HỌC 2024-2025

Môn LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÍ cấp THCS

(Kèm theo Công văn số .../SGDDĐT-GDTrH ngày .../.../2024 của Sở GDĐT về việc Hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ giáo dục trung học năm học 2024-2025)

Thực hiện các yêu cầu chung theo Công văn hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ giáo dục trung học năm học 2024-2025 của Sở Giáo dục và Đào tạo (GDĐT), trong đó chú trọng một số nội dung cụ thể sau:

1. Thực hiện nội dung, chương trình giáo dục

- Thực hiện Chương trình Giáo dục phổ thông môn Lịch sử và Địa lí cấp THCS ban hành tại Thông tư 32/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ GDĐT cho tất cả các khối lớp từ lớp 6 đến lớp 9.

- Tiếp tục thực hiện hiệu quả việc tích hợp, lồng ghép nội dung giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống trong chương trình môn học bao gồm: học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; nội dung pháp luật về phòng, chống tham nhũng và đạo đức liêm chính; giáo dục chủ quyền quốc gia về biên giới, biển đảo, quốc phòng và an ninh; giáo dục sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả; giáo dục bảo vệ môi trường, đa dạng sinh học và bảo tồn thiên nhiên; giáo dục thông qua di sản; giáo dục ứng phó với biến đổi khí hậu, phòng tránh và giảm nhẹ thiên tai; giáo dục an toàn giao thông; giáo dục tăng cường năng lực số, chuyển đổi số và các nội dung giáo dục lồng ghép phù hợp khác theo quy định.

2. Thực hiện hiệu quả các phương pháp và hình thức dạy học

- Lựa chọn phương pháp dạy học phù hợp với nội dung bài học để tổ chức các hoạt động học tập của học sinh bảo đảm chất lượng, dành nhiều thời gian cho học sinh khai thác, sử dụng sách giáo khoa, thực hành, thí nghiệm để tiếp nhận và vận dụng kiến thức thông qua thực hiện nhiệm vụ được giao và hoàn thành sản phẩm học tập cụ thể theo yêu cầu của giáo viên.

- Xây dựng kế hoạch bài dạy (giáo án) bảo đảm các yêu cầu về phương pháp dạy học, kỹ thuật dạy học, kiểm tra, đánh giá, thiết bị dạy học và học liệu, nhằm phát triển phẩm chất, năng lực của học sinh trong quá trình dạy học; việc xây dựng kế hoạch bài dạy bảo đảm đủ thời gian để học sinh thực hiện nhiệm vụ học tập đã đặt ra, tránh việc áp dụng hình thức, khuôn mẫu trong việc xây dựng kế hoạch bài dạy. Tiến trình dạy học mỗi bài học được xây dựng thành các hoạt động học với mục tiêu, nội dung, sản phẩm học tập cụ thể mà học sinh phải hoàn thành, cách thức thực hiện linh hoạt để tổ chức dạy học phát huy tính tự học, chủ động, sáng tạo của học sinh.

- Giáo viên tích cực đổi mới PPDH, tăng cường vận dụng các PPDH, KTDH tích cực qua từng hoạt động dạy học; chú ý giáo viên là người tổ chức hướng dẫn, tạo môi trường học tập thân thiện; học sinh chủ động, tích cực, sáng tạo trong các hoạt động học tập; tăng cường các hoạt động trải nghiệm, gắn bài học với thực tiễn địa phương, đất nước, thế giới...

- Thực hiện các hình thức tổ chức dạy học một cách đa dạng và linh hoạt, kết hợp hình thức dạy học cá nhân, theo nhóm, trên lớp, ngoài lớp, tham quan, thực địa, khảo sát địa phương, hệ thống hóa thông tin, trò chơi,....

- Đối với phân môn Địa lí: Chú trọng tổ chức, hướng dẫn, tạo điều kiện để học sinh tự học, tự tìm tòi, khám phá, khai thác và làm chủ kiến thức từ các phương tiện dạy học địa lí như bản đồ, atlas, tranh ảnh, video, mô hình, các dụng cụ quan trắc, tài liệu, tư liệu... Khuyến khích, tạo điều kiện cho học sinh khai thác thông tin từ Internet để phục vụ học tập; rèn luyện cho học sinh kỹ năng tự học, kỹ năng xử lý, trình bày thông tin địa lí bằng công nghệ thông tin và truyền thông...; tăng cường tự làm các thiết bị với việc ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông (lập các trang website học tập, xây dựng hệ thống bài tập, bài thực hành, đề kiểm tra bằng các phần mềm thông dụng, thích hợp, xây dựng các video clip giới thiệu sự vật, hiện tượng địa lí...) trong giảng dạy.

- Đối với phân môn Lịch sử: Tăng cường khai thác và sử dụng các nguồn sử liệu khác nhau để tái hiện, phục dựng lịch sử một cách khoa học, khách quan, chân thực; đồng thời gắn với hoạt động thực hành, thực tiễn nhằm phát triển năng lực, phẩm chất cho học sinh trong dạy học Lịch sử; đồng thời gắn với hoạt động thực hành, thực tiễn nhằm phát triển năng lực, phẩm chất cho học sinh trong dạy học Lịch sử. Chú trọng kết hợp giữa giáo dục lịch sử trong nhà trường với gia đình và xã hội. Sự phối hợp giữa các môi trường giáo dục (nhà trường, gia đình, xã hội) là một trong những biện pháp quan trọng để hình thành năng lực lịch sử. Giáo viên cần chủ động thiết lập và duy trì mối liên hệ thường xuyên giữa nhà trường với gia đình và xã hội trong công tác giáo dục lịch sử thông qua các mô hình phối hợp như: tổ chức hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử, giáo dục về chủ quyền quốc gia cho học sinh có sự tham gia của cha mẹ học sinh và các tổ chức xã hội.

3. Thực hiện kiểm tra, đánh giá

- Thực hiện việc kiểm tra, đánh giá học sinh trung học cơ sở và học sinh trung học phổ thông theo Thông tư số 22/2021/TT-BGDĐT ngày 20/7/2021 của Bộ trưởng Bộ GDĐT Quy định về đánh giá học sinh trung học cơ sở và học sinh trung học phổ thông; xây dựng kế hoạch kiểm tra, đánh giá phù hợp với kế hoạch dạy học; không kiểm tra, đánh giá vượt quá yêu cầu cần đạt hoặc mức độ cần đạt của chương trình giáo dục phổ thông;

- Việc kiểm tra, đánh giá thường xuyên được thực hiện trong quá trình dạy học theo từng phân môn. Bài kiểm tra, đánh giá định kì được xây dựng bao gồm nội dung phân môn Lịch sử và phân môn Địa lí theo tỉ lệ phù hợp với nội dung và thời lượng dạy học của mỗi phân môn và chủ đề chung đến thời điểm kiểm tra, đánh giá. Giáo viên được phân công dạy học chủ đề chung, chịu trách nhiệm việc kiểm tra, đánh giá chủ đề chung (gồm đánh giá thường xuyên và đánh giá định kì).

- Chú ý xây dựng đề thi, đề kiểm tra theo ma trận, đặc tả đề, đảm bảo tính chính xác, phân hoá tốt, tạo cơ hội cho học sinh phát huy sáng tạo, cá tính trong cách suy nghĩ, trình bày vấn đề. Tăng cường sử dụng câu hỏi/đề mở, thảo luận thống nhất trong tổ/nhóm việc xây dựng hướng dẫn chấm “mở” đảm bảo dễ chấm, đánh giá công bằng, chính xác năng lực học sinh. Đối với phân môn Lịch sử, tăng cường các câu hỏi nhằm khai thác, sử dụng các nguồn sử liệu, tranh ảnh, lược đồ; câu hỏi mở tạo điều kiện cho học sinh tự biểu đạt chính kiến của mình về các vấn đề lịch sử, hướng

tới đánh giá phẩm chất và năng lực học sinh, khắc phục tình trạng ghi nhớ sự kiện, ngày tháng, địa điểm, số liệu ... một cách máy móc.

- Đa dạng hóa các hình thức kiểm tra, đánh giá, tăng cường đánh giá thường xuyên đối với tất cả học sinh bằng các hình thức khác nhau. Kết hợp việc đánh giá của giáo viên với việc tự đánh giá và đánh giá lẫn nhau của học sinh.

- Kết quả giáo dục được đánh giá bằng các hình thức định tính và định lượng thông qua đánh giá thường xuyên, định kì, trên cơ sở đó tổng hợp kết quả đánh giá chung về phẩm chất, năng lực và sự tiến bộ của học sinh.

- Chuẩn bị tốt các điều kiện để sẵn sàng thực hiện kiểm tra, đánh giá theo hình thức trực tuyến theo quy định, bảo đảm chất lượng, chính xác, hiệu quả, công bằng, khách quan, trung thực; đánh giá đúng năng lực của học sinh.

4. Sinh hoạt tổ/nhóm chuyên môn

- Xây dựng kế hoạch sinh hoạt tổ/nhóm chuyên môn cụ thể, chi tiết, khoa học thể hiện rõ chỉ tiêu, giải pháp của từng nhiệm vụ cụ thể; kế hoạch sinh hoạt tổ/nhóm chuyên môn thiết thực, không hình thức, giảm các thủ tục hành chính, thực sự có ý nghĩa trong công tác bồi dưỡng đội ngũ tại chỗ; bám sát các công văn chỉ đạo của cấp trên;

- Đổi mới việc sinh hoạt tổ chuyên môn theo hướng tăng cường giúp đỡ vì sự tiến bộ của các thành viên trong tổ thông qua trao đổi, thảo luận. Sinh hoạt tổ/nhóm chuyên môn cần tập trung vào các nội dung chủ yếu như: Phân tích bài học minh họa, các chuyên đề, chủ đề dạy học tích hợp liên môn theo định hướng phát triển năng lực và phẩm chất của học sinh; xây dựng kế hoạch và tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo của bộ môn; phân tích, đánh giá về chất lượng đề thi, kiểm tra định kì, phân tích kết quả làm bài của học sinh, đánh giá rút kinh nghiệm về giảng dạy, kiểm tra; trao đổi, thảo luận về các PPDH, KTDH tích cực, phương pháp hướng dẫn học sinh tự học ... Chú ý nghiên cứu kỹ 3 nội dung và 12 tiêu chí đánh giá bài giảng trong Công văn số 5555/BGDĐT-GDTrH ngày 8/10/2014 của Bộ GDĐT về việc hướng dẫn sinh hoạt chuyên môn về đổi mới phương pháp dạy học và kiểm tra, đánh giá;

5. Nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện

- Dạy học đại trà: Chú ý nâng cao hiệu quả dạy học trên lớp theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất người học. Dạy học phân hóa đối tượng, quan tâm phụ đạo học sinh yếu, kém, bồi dưỡng học sinh giỏi.

- Ôn thi vào 10: Nâng cao hiệu quả dạy học, hướng dẫn học sinh tự học, nắm chắc kiến thức cơ bản ngay trên lớp; nội dung kiến thức trong chương trình cần cập nhật, bổ sung đảm bảo tính thời sự, gắn liền với thực tiễn địa phương.

- Công tác bồi dưỡng học sinh giỏi

Bồi dưỡng học sinh giỏi lớp 9: Các trường cần có kế hoạch ôn tập cụ thể cho việc bồi dưỡng học sinh giỏi lớp 9 theo phân môn Lịch sử, Địa lí và chủ đề chung giữa hai phân môn; chú ý hướng dẫn học sinh biết hệ thống hóa nội dung kiến thức, nắm vững kiến thức cơ bản, tăng cường thực hành, ứng dụng thực tiễn, rèn kỹ năng vận dụng tri thức Lịch sử/Địa lí vào việc tìm hiểu và giải quyết ở mức độ nhất định một số vấn đề của thực tiễn, liên hệ với thực tiễn của địa phương; tăng cường hướng dẫn năng lực tự học, tự đánh giá, đánh giá lẫn nhau của học sinh; nội dung nâng cao và mở rộng trên kiến thức cơ bản của chương trình phổ thông dành cho các khối lớp.

- Tăng cường dự giờ học hỏi đồng nghiệp, ghi sổ dự giờ theo tiến trình tổ chức dạy-học (Chú ý học tập về phương pháp, kĩ thuật tổ chức dạy học, học liệu, hoạt động của giáo viên, học sinh... ; không ghi cấu trúc bài học).

6. Xây dựng kế hoạch giáo dục của tổ/nhóm chuyên môn và cá nhân

- Căn cứ *Khung nội dung môn học/hoạt động giáo dục* và tham khảo *Gợi ý Phân phối chương trình* do Sở GDĐT hướng dẫn, tổ chuyên môn xây dựng kế hoạch dạy học, kế hoạch tổ chức các hoạt động giáo dục môn học theo từng phân môn Lịch sử và phân môn Địa lí, mỗi phân môn được bố trí dạy học đồng thời trong từng học kì. Đối với các chủ đề chung ở các khối lớp, lãnh đạo đơn vị phân công giáo viên có năng lực chuyên môn phù hợp để dạy học chủ đề chung; kế hoạch dạy học, kế hoạch tổ chức các hoạt động giáo dục môn học cần phù hợp với điều kiện thực tiễn, đáp ứng yêu cầu thực hiện hiệu quả các phương pháp dạy học tích cực nhằm phát triển phẩm chất, năng lực học sinh; phát huy tính chủ động, sáng tạo của tổ chuyên môn và giáo viên trong dạy học.

- Định hướng xây dựng kế hoạch dạy học dựa vào khung kế hoạch dạy học môn học của Sở Giáo dục và đào tạo Nam Định và Thông tư 08/2024/TT-BGDĐT ngày 15/5/2024 về việc Hướng dẫn lồng ghép nội dung giáo dục quốc phòng và an ninh trong trường tiểu học, trường trung học cơ sở và trường phổ thông có nhiều cấp học.

- Mẫu Kế hoạch dạy học các môn học; Kế hoạch tổ chức các hoạt động giáo dục; Kế hoạch giáo dục của giáo viên; Kế hoạch bài dạy (giáo án) tham khảo *Phụ lục 3,4,5,6* của Công văn số 367/SGDĐT-GDTrH ngày 23/3/2021 của Sở GDĐT về việc xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch của nhà trường. Dạy học lồng ghép cần đảm bảo sự thống nhất, xuyên suốt giữa các cấp với giáo viên.

Mẫu Kế hoạch bài dạy (giáo án) gửi kèm *Phụ lục* dưới đây.

Phụ lục:

GỢI Ý KẾ HOẠCH BÀI DẠY/GIÁO ÁN

Trường.....
Tổ .....

Họ và tên giáo viên:
.....

TÊN BÀI DẠY: .....
Môn học/Hoạt động giáo dục: .....; lớp:.....
Thời gian thực hiện: (số tiết)
Ngày soạn.....

I. Mục tiêu

(Bám sát yêu cầu cần đạt của chương trình GDPT 2018)

1. Năng lực:

a) Năng lực chung

b) Năng lực đặc thù:

+ Năng lực nhận thức khoa học Lịch sử/Địa lí

+ Năng lực tìm hiểu Lịch sử/Địa lí

+ Năng lực vận dụng kiến thức, kỹ năng Lịch sử/Địa lí vào cuộc sống.

+ Chủ đề dạy lồng ghép các nội dung đã được tập huấn (nếu có)

(Nêu cụ thể yêu cầu học sinh **làm được gì** (biểu hiện cụ thể của năng lực chung và năng lực đặc thù môn học cần phát triển) trong hoạt động học để **chiếm lĩnh** và **vận dụng** kiến thức theo yêu **cầu cần đạt của chương trình môn học**.)

2. Phẩm chất (phẩm chất phải gắn với yêu cầu cụ thể của bài học, chọn một số phẩm chất tiêu biểu cần hình thành và phát triển, không nhất thiết phải đủ tất cả các phẩm chất)

II. Thiết bị dạy học và học liệu

1. Thiết bị, CNTT (tích cực ứng dụng CNTT vào các hoạt động DH)

2. Học liệu

III. Tiến trình bài dạy

1. Hoạt động 1: Mở đầu/Khởi động/Đặt vấn đề (thời gian...)

a. Mục tiêu (tạo hứng thú, tái hiện kiến thức cũ, tạo tình huống có vấn đề ...)

b. Nội dung (nhiệm vụ hoạt động: Sử dụng học liệu, thiết bị, PPDH, KTDH ... làm gì? để đạt mục tiêu của hoạt động).

c. Sản phẩm: Sản phẩm của học sinh cần đạt là gì (hoàn thiện phiếu học tập, sản phẩm của nhiệm vụ hoạt động...)

d. Tổ chức thực hiện (phù hợp với học liệu, PPDH, KTDH, PPKTĐG...)

- Bước 1: Chuyên giao nhiệm vụ (Giáo viên giao nhiệm vụ rõ ràng, hấp dẫn; HS tiếp nhận nhiệm vụ hứng thú...).

- Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ (cá nhân/theo nhóm/theo cặp...). GV quan sát, giúp đỡ, ghi chép thông tin....

- Bước 3: Tổ chức cho HS báo cáo, đánh giá kết quả học tập.... (chú ý sử dụng các phương pháp và công cụ kiểm tra đánh giá phù hợp).

- Bước 4: Chuẩn hóa kiến thức (có thể đóng khung kiến thức chuẩn theo yêu cầu cần đạt trong chương trình)

2. Hoạt động hình thành kiến thức (*trình bày các bước tương tự HĐ1*)

3. Hoạt động luyện tập (*trình bày các bước tương tự HĐ1*)

4. Hoạt động vận dụng (*trình bày các bước tương tự HĐ1*)

IV. Rút kinh nghiệm sau bài dạy: ghi lại những vấn đề cần thay đổi (nguồn học liệu, thiết bị, phương pháp, cách thức tổ chức...) cho bài dạy hiệu quả hơn.